

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Investigación e Innovación en Didáctica das Artes Visuais	Código	652534015	
Titulación	Mestrado Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Capelo Álvarez, Silvia	Correo electrónico	silvia.capelo@udc.es	
Profesorado	Capelo Álvarez, Silvia Díaz Seoane, Ángeles	Correo electrónico	silvia.capelo@udc.es a.dseoane@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A investigación baseada nas artes traballa dende o subxectivo, buscando abordar os seus eixos de interese dende múltiples perspectivas. A través de diversas propostas, revisaremos as diferentes liñas de investigación artística actuais.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	E1 - Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinar e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares.
A2	E2 - Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo.
A3	E3 - Diseñar, xustificar, organizar e avaliar de forma sistemática propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos.
A4	E4 - Desenvolver a competencia lingüística en lingua estranxeira orientada cara á docencia nas áreas específicas.
A5	E5 - Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas.
A6	E6 - Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación.
A7	E7 - Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación.
A8	E8 - Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio.
A9	E9 - Ensañar e avaliar formulacións de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover propostas de mellora en relación cos resultados obtidos.
A10	E10 - Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas.
A11	E11 - Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicalo correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación.
A12	E12 - Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas.
A13	E13 - Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos.
A14	E14 - Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos.
A15	E15 - Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, fomentando o espírito crítico, reflexivo e innovador.
A16	E16 - Diseñar, xustificar, organizar e avaliar propostas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas.
A17	E17 - Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares.
A18	E18 - Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social.
B1	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.

B2	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B3	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B4	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B5	CB10 - Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
B6	G1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
B7	G2 - Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
B8	G3 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
B9	G4 - Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
B10	G5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
B11	G6 - Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
B12	G7 - Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
B13	G8 - Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C1	T1 - Capacidade de análise e síntese.
C2	T2 - Capacidade de adaptación a situacións novas.
C3	T3 - Traballar de forma autónoma e con iniciativa.
C4	T4 - Traballar de forma colaborativa.
C5	T5 - Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares.
C6	T6 - Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares.
C7	T7 - Comportarse con ética e responsabilidade social e ambiental como docente e/ou investigador.
C8	T8 - Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento.
C9	T9 - Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados.
C10	T10 - Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente.
C11	T11 - Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria.
C12	T12 - Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega.
C13	T13 - Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título
---------------------------	-------------------------------------

	AM1	BM1	CM1
	AM2	BM2	CM2
	AM3	BM3	CM3
	AM4	BM4	CM4
	AM5	BM5	CM5
	AM6	BM6	CM6
	AM7	BM7	CM7
	AM8	BM8	CM8
	AM9	BM9	CM9
	AM10	BM10	CM10
	AM11	BM11	CM11
	AM12	BM12	CM12
	AM13	BM13	CM13
	AM14		
	AM15		
	AM16		
	AM17		
	AM18		

Contidos	
Temas	Subtemas
Liñas contemporáneas de investigación e innovación en didáctica das artes visuais.	Definición, temáticas, estrutura, problemas e propostas.
A investigación educativa baseada nas artes en educación formal: Ed. Infantil, Primaria e Secundaria; así como en contextos non formais: museos, galerías e entidades culturais.	Revisión e execución de proxectos reais de Investigación Educativa baseada nas artes.
Proxectos artísticos de investigación e innovación docente na didáctica das artes visuais.	Deseño e realización de proxecto artístico de investigación e innovación docente aplicado a caso práctico.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Análise de fontes documentais	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	1	19	20

Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	20	35	55
Atención personalizada		0		0
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	Entregarase unha bibliografía básica para ser discutida na aula
Investigación (Proxecto de investigación)	Supervisión dos proxectos de carácter individual ou grupal.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación)	Supervisión persoal por parte do equipo docente

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	desenvolvemento dun proxecto colaborativo	80
Análise de fontes documentais	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	Refelexión e sintese das fontes bibliográficas.	20

Observacións avaliación

Para o alumnado que posúa dispensa académica, a avaliación realizarase a través dun proxecto de investigación teórico desenvolto a partir da bibliografía facilitada polo equipo docente.

Fontes de información

Bibliografía básica

ABAD MOLINA, Javier; PALACIOS GARRIDO, Alfredo (2008): 'Escribir el lugar: collaborative projects in public spaces.' International Journal of Education through art. (4) 2, 195-206. AGRA, M.J.; MESÍAS LEMA, José María (2007) Espacio Educativo: Espacio Estimulante. Santiago de Compostela: Centro Galego de Arte Contemporánea y Universidade de Santiago. BANKS, M. (2001) Visual methods in social research. London: Sage. BARONE, T. (2006) Arts-based educational research then, now, and later. Studies in Art Education, 48(1), 4-8. BARONE, T. (2008) How arts-based research can change minds. En M. Cahnmann-Taylor y R. Siegesmund (eds.) Arts-based research in education: Foundations for practice. New York: Routledge. 28-49. BARONE, Tom; EISNER, Elliot (1997). Arts-Based educational research. En Richard M. Jaeger (ed.) Complementary Methods for Research in Education. Second Edition. Washington, D.C.: American Educational Research Association. 75-116. BARONE, Tom; EISNER, Elliot (2006) Arts-based Educational Research. En Judith L. Green, Gregory Camilli y Patricia B. Elmore (eds.) Handbook of Complementary Methods in Education Research. New York: Laurence Erlbaum Associates. 95-109. CARPENTER, B. S.; TAVIN, K. M. (2010) 'Drawing (past, present and future) together: a (graphic) look at the reconceptualization of art education.' Studies in Art Education. 51 (4) 327-352. COLE, Ardra L.; KNOWLES, J. Gary (2000) Researching Teaching: Exploring professional development through reflexive inquiry. New York: Allyn & Bacon. COLE, Ardra L.; KNOWLES, J. Gary; GLENN, Lorri Neilsen; LUCIANI, Teresa C. (c. 2007) The Art of Visual Inquiry. Halifax, N.S.: Backalong Books and The Centre for Arts-informed Research. COLE, Ardra L.; KNOWLES, J. Gary; LUCIANI, Teresa C. (c. 2004) Provoked by Art: Theorizing Arts-informed Research. Halifax, N.S.: Backalong Books and The Centre for Arts-informed Research. COLE, Ardra L.; KNOWLES, J. Gary; PROMISLOW, Sara (c. 2008) Creating scholarship: imagining the arts-informed theses or dissertation. Halifax: Backalong Books y Centre for Arts-informed Research. EISNER, E.W.; DAY, M. D. (eds.) (2004) Handbook of Research and Policy in Art Education. Mahwah, New Jersey: National Art Education Association y Lawrence Erlbaum. GRADY, J. (2008) Visual research at the crossroads. FQS Forum: Qualitative Social Research, 9: 3, art. 38. MARÍN, Ricardo. (2011). La investigación en Educación Artística. Educatio Siglo XXI, pp. 211-230. MARÍN, Ricardo. (2011). Las investigaciones en educación artística y las metodologías artísticas de investigación en educación: temas, tendencias y miradas. Educação, 34(3), 271-285. NAEA [National Art Education Association] (2008): Creating a Visual Arts Education Research Agenda for the 21st Century: Encouraging Individual and Collaborative Research. (http://www.naea-reston.org/research/NAEA_Research_Agenda_December2008.pdf) 01/09/2010. UNESCO (2006): 'Hoja de ruta para la Educación Artística. Conferencia Mundial sobre la Educación Artística: construir capacidades creativas para el siglo XXI.' (http://portal.unesco.org/culture/es/files/40000/12581058825/Hoja_de_Ruta_para_la_Educaci%F3n_Art%EDstica.pdf/Hoja%2Bde%2BRuta%2Bpara%2Bla%2BEducaci%F3n%2BArt%EDstica.pdf) 10/09/2010. www.unesco.org/culture/en/artseducation VVAA (2018). Glosario imposible. Madrid: Hablarenarte.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Procesos e Estratexias en Fotografía e Arte Contemporánea /652534014

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Recoméndase o emprego de linguaxe inclusivo na realización dos traballos e propostas na aula, así como un esforzo extra na hora de búsqueda de referentes. Daranse claves dende a aula para poder realizalo. Débese facer un uso sustentable dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural. Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías